

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2024

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Mynämäen kunta

Kunnan yhteyshenkilön tiedot:

- Nimi: Marja Kärkkäinen
- Nimike: hallintojohtaja
- Sähköpostiosoite: marja.karkkainen@mynamaki.fi
- Puhelinnumero: 0440 784 670

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, €: 2.000.000 €

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2023, sen käyttökohde:

Mynämäen kunta ei ole hakenut valtionosuuden korotusta vuonna 2023.

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. Konsernin alijäämä -kriisikuntakriteeri uhkaa täyttyä vuonna 2024. Kunta on viime vuosina tehnyt paljon ja tekee edelleen tasapainottamistoimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi kriisikuntamenettelyn välttämiseksi. Kunnan taloudellinen tilanne on heikentynyt merkittävästi vuoden 2023 jälkeen hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamien huomattavien valtionosuusmenetysten takia. Valtionosuuden vähennys vuodesta 2022 vuoteen 2023 oli 15,5 milj. euroa (79 %). Tulevina vuosina vähennykset lisääntyvät marraskuussa 2023 tehtyjen lopullisten laskelmien mukaan.

Kunnan sosiaali- ja terveystoimen menot nousivat ennen hyvinvointialueuudistusta ja se huononsi kuntaan kohdistuneita taloudellisia vaikutuksia. Kunnan mahdollisuudet vaikuttaa erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon menoihin olivat rajalliset.

Hyvinvointialueuudistuksen taloudellinen vaikutus on pyyhkinyt pois kunnan jo tekemien tasapainottamistoimenpiteiden vaikutuksen. Uudet tasapainottamistoimet vaikuttavat vasta muutaman vuoden aikajänteellä. Tilastojen mukaan Mynämäen kunnan palvelut tuotetaan jo nyt halvemmalla kuin muiden vastaavan koko luokan kuntien.

2. Kunnan lainamäärä on kasvanut huomattavasti, koska tulorahoitus ei ole riittänyt edes käyttötalouteen. Kunta on joutunut tekemään aluehallintoviraston määräysten takia isoja investointeja sisäilmaongelmien (terveyskeskus) ja myös vanhentuneen kiinteistökannan takia (mm. kunnan yhtenäiskoulun suuri peruskorjaus kunnan kokoon nähden). Kaikki investoinnit on tehty lainarahalla. Korkotason nousu on edellisiin vuosiin verrattuna on vuonna 2023 nostanut korkomenot lähes nelinkertaiseksi noin 280.000 €:sta noin 1,1 milj. euroon. Korkotason hienoisesta laskusta huolimatta korkomenot nousevat edelleen lainamäärän lisääntyessä. Osassa kunnan lainoista on korkosuojauksia. Ilman niitä korkomenot olisivat vielä suuremmat.
3. Kunta-alan palkkaratkaisu on lisännyt ja lisää kehittämisohjelman takia myös tulevana vuosina kunnan henkilöstömenoja.
4. Kunnassa on tehty palveluverkkotarkastelua ja löydetty palvelurakenteen muutoksilla myös säästöä kuluneen 10 vuoden aikana, mutta hyvinvointialueuudistuksen sekä korko- ja hintatason muutosten yhteisvaikutus heikensi kunnan taloutta niin voimakkaasti ja niin nopeasti, että uusia palveluverkkoon tai palvelutasoon tehtäviä muutoksia ei ole ollut mahdollista toteuttaa siten, että ne olisivat merkittävältä osin vaikuttaneet vuoden 2024 talouden toteumaan.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2023, perustelut, miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina.

Mynämäen kunta ei ole hakenut valtionosuuden korotusta vuonna 2023.

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

1. Toteutetut toimenpiteet

Verotulot

Kunnan tuloveroprosenttia on korotettu viime vuosien aikana. Jo ennen hyvinvointialueuudistusta vuonna 2022 veroprosentti oli yli maan keskiarvon, yli Varsinais-Suomen kuntien keskiarvon ja yli saman koko luokan kuntien keskiarvon. Vuodelle 2024 tuloveroprosenttia korotettiin 0,49 % -yksikköä 9,10 %:iin. Veroprosentti on edelleen huomattavasti yli maakunnan ja saman kokoluokan kuntien keskiarvon.

Kunnan tuloveron tuotto on alhainen kunnan asukasrakenteen ja alentuneen asukasmäärä takia.

Myös kiinteistöveroprosentteja on korotettu viime vuosina.

Valtionosuudet

Kunnan mahdollisuudet vaikuttaa valtionosuuksiin on rajalliset. Kunnan

toimenpiteiden (esimerkiksi markkinoinnin lisääminen asukasmäärän kasvattamiseksi) vaikutukset näkyvät vasta viiveellä.

Lukion oppilasmäärä on saatu nousemaan ja se lisää OKM:n valtionosuutta jonkin verran vuodelle 2025.

Muut tuotot

Kunta on jo aiemmin yhtiöittänyt vesihuoltolaitoksen ja siitä kirjattiin myyntivoittoa ja kunnan taseeseen saatiin ylijäämää. Tämä ei kuitenkaan vaikuta konsernin alijäämä-kriteeriin. Kirjauksesta muodostunut ylijäämä on jo käytetty.

Vuosien aikana on myyty paljon käyttöomaisuutta, jotta tulos saadaan ylijäämäiseksi. Myytävissä olevaa käyttöomaisuutta ei kovin paljon ole enää jäljellä. Talouden tasapainottamisohjelmassa on 250.000 € myyntivoitto/vuosi vuosina 2024 ja 2025. Vuonna 2024 myyntivoitto ei tule toteutumaan em. arvion mukaisesti.

Asiakasmaksuja korotettiin 20.000 euroa vuonna 2024.

Tehdyt sopeutustoimet

Palveluverkko

Kunta on vuoden 2018 jälkeen lakkauttanut kolmen kyläkoulua. Henkilöstömäärä on vähentynyt ja koulukiinteistöt on myyty.

Säästöt palveluverkosta	€/vuosi	Kumulatiivinen säästö 5 v aikana
8 luokanopettajaa	400.000 €	2.000.000 €
3,5 ruoka- ja puhtaanapidon henkilöä	85.000 €	297.500 €
kiinteistöhuollon henkilöä	80.000 €	400.000 €

Henkilöstöjärjestelyt

Kunnassa on harkittu tarkoin virkojen ja toimien täyttämistä ja tehtäviä on viime vuosina yhdistetty. Esimerkiksi talouspäälliköstä on luovuttu ja tehtävät yhdistetty hallintojohtajan tehtävään. Teknisessä toimessa niin ikään hallinnollisia tehtäviä on yhdistetty ja henkilöstömäärää karsittu entisestään. Lisäksi tekninen toimiala on vähentänyt palvelujen ostoja ja siirtänyt tehtäviä omalle henkilökunnalle

FCG teki joulukuussa 2022 selvityksen kunnan hallinto-organisaatorakenteesta. Selvityksessä oli myös vertailua muihin kuntiin. Selvityksen mukaan Mynämäen kunnassa on matala ja ohut organisaatorakenne ja hallintohenkilöstön tehtäväkuvat ovat laajat. Hallintohenkilöstöä vähentämällä ei ole mahdollista saada merkittäviä säästöjä.

2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

Verotulot

Kunnanvaltuuston 24.6.2024 § 30 hyväksymä talouden tasapainottamisohjelma sisältää kaikkien kiinteistöveroprosenttien korottamisen vuodelle 2025. Verotulon lisäykseksi on arvioitu 339.000 €/vuosi.

Vuoden 2025 talousarvioraami sisältää kunnan tuloveroprosentin korottamisen 0,5 % -yksiköllä. Verotulon lisäykseksi on arvioitu 750.000 €.

Tasapainottamisohjelmasta huolimatta talousarviota ei saada tasapainoon ilman tuloveron korotusta.

Kunta on kaavoittanut tuulivoimalle soveltuvaa aluetta ja pyrkinyt siten laajentamaan veropohjaa. Valtuusto on hyväksynyt tuulivoimaosayleiskaavan syksyllä 2023, mutta kaava ei ole vielä saanut lainvoimaa valituksen vuoksi. Toisesta tuulipuistokaavaprozessista on tehty kaavoitussopimus ja kaavoitus on käynnistetty keväällä 2024.

Valtionosuudet

Kunnan käytettävissä olevat keinot valtionosuuden määrän lisäämiseksi ovat pitkän aikavälin keinoja. Lukion oppilasmäärää on saatu nousemaan ja sen vaikutus valtionosuuteen otetaan huomioon jo vuoden 2025 talousarviossa lisäämällä valtionosuuksia 100.000 €:lla.

Muut tuotot

Kunnan päätettävissä olevia asiakasmaksuja korotetaan 20.000 € myös vuonna 2025.

Talouden tasapainottamisohjelmassa on 250.000 € myyntivoitto/vuosi vuosina 2024 ja 2025. Käyttömaisuuksia myydään vuonna 2024, mutta myyntivoitto ei tule toteutumaan em. arvion suuruusena. Vuoden 2025 toteumaa ei voida vielä arvioida.

Tulevat sopeutustoimet

Syksyllä 2024 tehdään palveluverkkoselvitys ja laaditaan kiinteistöstrategia. Mahdolliset muutokset palveluverkkoon päätetään erikseen. Vuoden 2025 talousarviossa säästökseen arvioidaan menojen vähennyksenä 150.000 €.

Henkilöstöön kohdistuvien sopeutustoimen säästöarvio 580.000 €. Toimenpiteinä on eläköitymisten ja muiden vapaaehtoisten toimien hyödyntäminen sekä oman työn lisääminen ja ostopalvelujen vähentäminen. Säästö henkilöstömenoista edellyttää myös muutoksia palveluverkkoon.

Edellä on kuvattu euromäärältään merkittävimmät sopeutustoimet.

Tasapainottamisohjelmassa on kirjattu yhteensä noin 2,0 milj. €/vuosi toimenpiteet. Ohjelma on liitteenä kokonaisuudessaan.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:

Hyvinvointialueuudistuksen takia puretun perusturvakuntayhtymän purkukirjauksista aiheutui kunnalle noin 141.000 euron tappiokirjaus vuodelle 2023, joka pienesi tilikauden tulosta ja taseen ylijäämää. Ohje kirjauksen tekemiseen tuli kirjanpitolautakunnan kuntajaostolta.

Mynämäen kunnan väestörakenne on vanhusvoittoinen ja se vähentää hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä muuttuneiden määräytymiskriteerien takia peruspalvelujen valtionosuutta huomattavasti.

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on korkea, joten lapsimäärän väheneminen ei ole vaikuttanut varhaiskasvatuksen tarpeeseen. Lisäksi varhaiskasvatuksessa on paljon asiakkaita, jotka eivät tulorajojen takia maksa varhaiskasvatusmaksua ollenkaan.

Kunnan vuoden 2024 talousarvio on noin 1,8 milj. euroa alijäämäinen. Myös vuosien 2025-2026 taloussuunnitelma on noin 2,0 milj. euroa alijäämäinen/vuosi. Kunnan taseessa 31.12.2023 on ylijäämää noin 4,3 milj. euroa.

Aika:

Allekirjoitus, nimenselvennys ja nimike

Liitteet: